

מסורת הש"ס

^[א] תמורה ח: [ע"ש צבורה יד: ע"ש, ט] שייך לנ"ב,

»

נוסחת הריב"ן

[א] דהווי: ט] מן: ג] יקריב איתו לנצטו לפני ה': [ד] תמורת העולה הבשר והדס וגו' והלך ודס ולוי שלמים וזבחין ישפך כו': [ה] כן נהוג: ו] כן נהוג: [ז] בהוייתו הו':

»

הגהות הבה"ח

[א] רש"י ד"ה יכול ועלם וכו' ועשית עולותין תמורת עולה הבשר והדס וכו' בדרך שאתה נוהג בשלמים: (ג) ד"ה מ"ל רק וכו' עולה וזולדות שעולים אל המקום כדכתיב צפרשת ויקרא [ב] אס עולה קרבנו מן הבקר וזכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד [ג] וכן כתוב צוהי שלמים [סג]:

»

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' רבי עקיבא וכו' בהוייתו וכו'. גי' עי' א"מ ויתוס' עי' ד"ה ר"ע: [ב] הוי' ד"ה (בקר הקודם) הנה"ה יפלו לנדבה וכו' מפני שהאזין לכל ציטון שלמים ומיירי ממתינן כסתומין כנ"ל: [ג] בא"ד דלמר דוקא למיזרי דלז' יכול להביא ציטון אחד מקרבנותיו דמשמע קתא מניזריותיו אלא אמר לקרבנות ניזריותי אלא דמשמע אכל וכו' כנ"ל. הלכה היא וכו' או נדר. מי נדר מתמקן ויצי' אומר: [ד] ד"ה חטב' וכו' שגדר צנור מלג צנור נמתק. ויצי' צנור א"מ: [ו] ד"ה קטני וכו' דדין תמורת אשם נמתק. ויצי' תמורת אשם דין אשם: [ז] בא"ד כדכתיב משא וצלת וכו' הבשר הו'. מי א' נמתק. ויצי' והדס אשם גשם עולה. מי עולה נמתק ויצי' אשם. א"מ:

»

הגהות התוספות

1. צ"ל להזרימות: 2. צ"ל דל ששעמ. 3. מינת קאמת' נמתק. 4. מינת מכולן ששעמ. 5. לנ"ל ונדלכה. 6. צ"ל ויני' כו'. 7. מינת שלמים נמתק. 8. צ"ל גמירי. 9. צ"ל כמזותו. 10. צ"ל והדס, הא כו'. 11. צ"ל ללא.

»

מוסף רש"י

ברודי ובתמורת הכתוב מודב. דלאתא לאשמועינן שיקרבו למוזב. דלז' לטיקר הקדש אתא למה לי לכתוב שיעלם לירושלים. משעינן קראי טובא השמר לך פן תעלה עולותין וגו' מים ומזון. דהא חוקים ליה משא וצלת (תמורה יח). ת"ל ועשית ועולותיך. והאי קרא סמיך ליק קדשיך (שם).

מי שאמר פרק רביעי נזיר

א"ר יוחנן הלכה היא צנויר. כך דהואיל וסתומין הן אע"פ שמעורבין הן יפלו לנדבה: **מוטר נדר יהא לנדבה**. והכא נמי כיון דהני מעות לא זריכי שכבר מת אהוו להו מותר ויפלו לנדבה ואין חוששין לדמי חטאת שבהן: **אמטו להני סתומין**. מנן דיפלו לנדבה דאין

והלא דמי חטאת מעורבין בהן א"ר יוחנן הלכה היא צנויר ר"ל אמר לכל נדריהם ולכל נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהא לנדבה בשלמא לר' יוחנן דאמר הלכה היא צנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא אלא לר"ל לכל נדריהם ולכל נדבותם מאי איירא סתומין אפי' מפורשין אמר רבא מפורשין לא מצית אמרת כבר פסקה ^[א] התנא דבי ר' ישמעאל ^[ב] דק קדשיך אשר יהיו לך ונדרך בולדי קדשים ובתמורתם הכתוב מדבר מה תקנתן ^[ג] תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מזהם מים ומוזן בשביל שימותו ת"ל ^[ד] ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה נהוג בתמורתה כדרך שאתה נוהג בשלמים נהוג בולדיהם יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן ית"ל רק דברי ר' ישמעאל ^[א] ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר ^[ב] ואשם הוא בהוייתו יהא קתני יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מזהם מים ומוזן בשביל שימותו ת"ל ועשית עולותיך אמאי הא ולד חטאת הוא דגמירין בה מיתה אי לאו קרא ה"א ולד חטאת בכל מקום וולדי

מעורבין בהן אדרבה ^[א] לקמן מוכחא כדמי חטאת דוקא מעורבין בהן [ואן] (נדר) ^[ב] ותקבלה הלכה שפילו לנדבה אצל אם דמי עולה ושלמים לצד מעורבין יחד לא נאמר בהן שיפלו לנדבה אלא יציא חזין עולה וחזין שלמים: **רבי שמעון בן לקיש אומר רבא נדריהם ורבא נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהיה לנדבה**. ולקרבנות ניזיר צנור הס חזין עי' שגדר ^[א] צנורו ואפילו החטאת וסבדא הוא לאוקומי צמוטר כי האי דבשאר מותר לא משכחת לה דאס הפריש [מעות] לעולה ונמתרו שהזלו בזהמות יכול להקריב מהס עולה וכן שלמים כמו שהפריש מתחילה וסבדא להעמידם צמוטר קטום כי האי חטאת עולה ושלמים מעורבין יחד:

בשרבא ר' יוחנן דאמר הלכה היא צנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא. שכן נשנית הלכה למשה מסיני **אין מפורשין לא** מוקרא מלל דבר הכתוב ואמאי מני צמתיטין מפורשין לא: **מפורשין לא מצית אמרת**. דיפלו לנדבה דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל דולד חטאת מנה ולא לנדבה וי"נא צמוטר שלה דלאציוד אזיל ולא לנדבה דהכל נקרא מותר חטאת צין ולד חטאת צין תמורת חטאת כ"ה הכא דמפריש מפורשין והיפר לה צעלה או היאד דתנן צמסכת מעילה (דף ב'). היכא דהפריש מעות לניזרות ומת והיו לו מעות מפורשין כל אלה שאינן חטאת עלמנן סס מותרות עליהם והי"ה דמני למימר דהלכה גמירי לה חטאת ממה אלא ינחא ליה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל [דעתא] חטאת ממה עולה ושלמים קרבו עליהם: כל אחד כדנייה כמו צמשנתניו דקאמר עולה מיקרב עולה: **רב קדשיך אשר יהיו דר**. בתמורה דגש פ' אלו קדשים דריש רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ללעולה ושלמים גופייהו לא אינטרין שהרי כבר מפורש צוקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ובא"י תקנתן תשא ובאת**. צירושלים: יכול יעלם לצית הצחירה וימנע מהס מים ומוזן כדי שימותו. כלומר יכניסם כדרך שעושין צולד חטאת וצתמורת חטאת דלזלו למיתה: **ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם**. סיפא דהאי קרא ודס וזבחין ישפך והבשר תאכל לומר מן הבקר וזכר תמים יקריבנו מן הבקר וזכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד ^[א] וכן כתוב צוהי שלמים [סג]:

אלא לרבי שמעון צן לקיש אפילו מפורשין דנימנא מקרא מלל דבר הכתוב ואמאי מני צמתיטין מפורשין לא: **מפורשין לא מצית אמרת**. דיפלו לנדבה דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל דולד חטאת ממה ולא לנדבה וי"נא צמוטר שלה דלאציוד אזיל ולא לנדבה דהכל נקרא מותר חטאת צין ולד חטאת צין תמורת חטאת כ"ה הכא דמפריש מפורשין והיפר לה צעלה או היאד דתנן צמסכת מעילה (דף ב'). היכא דהפריש מעות לניזרות ומת והיו לו מעות מפורשין כל אלה שאינן חטאת עלמנן סס מותרות עליהם והי"ה דמני למימר דהלכה גמירי לה חטאת ממה אלא ינחא ליה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל [דעתא] חטאת ממה עולה ושלמים קרבו עליהם: כל אחד כדנייה כמו צמשנתניו דקאמר עולה מיקרב עולה: **רב קדשיך אשר יהיו דר**. בתמורה דגש פ' אלו קדשים דריש רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ללעולה ושלמים גופייהו לא אינטרין שהרי כבר מפורש צוקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ובא"י תקנתן תשא ובאת**. צירושלים: יכול יעלם לצית הצחירה וימנע מהס מים ומוזן כדי שימותו. כלומר יכניסם כדרך שעושין צולד חטאת וצתמורת חטאת דלזלו למיתה: **ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם**. סיפא דהאי קרא ודס וזבחין ישפך והבשר תאכל לומר מן הבקר וזכר תמים יקריבנו מן הבקר וזכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד ^[א] וכן כתוב צוהי שלמים [סג]:

אלא לרבי שמעון צן לקיש אפילו מפורשין דנימנא מקרא מלל דבר הכתוב ואמאי מני צמתיטין מפורשין לא: **מפורשין לא מצית אמרת**. דיפלו לנדבה דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל דולד חטאת ממה ולא לנדבה וי"נא צמוטר שלה דלאציוד אזיל ולא לנדבה דהכל נקרא מותר חטאת צין ולד חטאת צין תמורת חטאת כ"ה הכא דמפריש מפורשין והיפר לה צעלה או היאד דתנן צמסכת מעילה (דף ב'). היכא דהפריש מעות לניזרות ומת והיו לו מעות מפורשין כל אלה שאינן חטאת עלמנן סס מותרות עליהם והי"ה דמני למימר דהלכה גמירי לה חטאת ממה אלא ינחא ליה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל [דעתא] חטאת ממה עולה ושלמים קרבו עליהם: כל אחד כדנייה כמו צמשנתניו דקאמר עולה מיקרב עולה: **רב קדשיך אשר יהיו דר**. בתמורה דגש פ' אלו קדשים דריש רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ללעולה ושלמים גופייהו לא אינטרין שהרי כבר מפורש צוקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ובא"י תקנתן תשא ובאת**. צירושלים: יכול יעלם לצית הצחירה וימנע מהס מים ומוזן כדי שימותו. כלומר יכניסם כדרך שעושין צולד חטאת וצתמורת חטאת דלזלו למיתה: **ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם**. סיפא דהאי קרא ודס וזבחין ישפך והבשר תאכל לומר מן הבקר וזכר תמים יקריבנו מן הבקר וזכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד ^[א] וכן כתוב צוהי שלמים [סג]:

בה.

ארצה אעשה מכולן חטאת או מכולן שלמים לניזרותי משמע שפיר למקלט ניזרותו אצל היכא דמת והיו לו מעות סתומין דיפלו לנדבה דאיירי צהפריש מעות ואמר מעות הללו לקרבנות ניזרותי לא יוכל להציא צכולן קרבן אחד דהא קרבנות קאמר הילכך יש צמעות הללו דמי חטאת לכך פריך איך יהא צכולן

נדבה והלא דמי חטאת מעורבין בהן א"ר יוחנן הלכה היא צנויר ר"ל אמר לכל נדריהם ולכל נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהא לנדבה בשלמא לר' יוחנן דאמר הלכה היא צנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא אלא לר"ל לכל נדריהם ולכל נדבותם מאי איירא סתומין אפי' מפורשין אמר רבא מפורשין לא מצית אמרת כבר פסקה ^[א] התנא דבי ר' ישמעאל ^[ב] דק קדשיך אשר יהיו לך ונדרך בולדי קדשים ובתמורתם הכתוב מדבר מה תקנתן ^[ג] תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מזהם מים ומוזן בשביל שימותו ת"ל ^[ד] ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה נהוג בתמורתה כדרך שאתה נוהג בשלמים נהוג בולדיהם יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן ית"ל רק דברי ר' ישמעאל ^[א] ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר ^[ב] ואשם הוא בהוייתו יהא קתני יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מזהם מים ומוזן בשביל שימותו ת"ל ועשית עולותיך אמאי הא ולד חטאת הוא דגמירין בה מיתה אי לאו קרא ה"א ולד חטאת בכל מקום וולדי

מעורבין בהן אדרבה ^[א] לקמן מוכחא כדמי חטאת דוקא מעורבין בהן [ואן] (נדר) ^[ב] ותקבלה הלכה שפילו לנדבה אצל אם דמי עולה ושלמים לצד מעורבין יחד לא נאמר בהן שיפלו לנדבה אלא יציא חזין עולה וחזין שלמים: **רבי שמעון בן לקיש אומר רבא נדריהם ורבא נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהיה לנדבה**. ולקרבנות ניזיר צנור הס חזין עי' שגדר ^[א] צנורו ואפילו החטאת וסבדא הוא לאוקומי צמוטר כי האי דבשאר מותר לא משכחת לה דאס הפריש [מעות] לעולה ונמתרו שהזלו בזהמות יכול להקריב מהס עולה וכן שלמים כמו שהפריש מתחילה וסבדא להעמידם צמוטר קטום כי האי חטאת עולה ושלמים מעורבין יחד:

בשרבא ר' יוחנן דאמר הלכה היא צנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא. שכן נשנית הלכה למשה מסיני **אין מפורשין לא** מוקרא מלל דבר הכתוב ואמאי מני צמתיטין מפורשין לא:

מפורשין לא מצית אמרת. דיפלו לנדבה דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל דולד חטאת ממה ולא לנדבה וי"נא צמוטר שלה דלאציוד אזיל ולא לנדבה דהכל נקרא מותר חטאת צין ולד חטאת צין תמורת חטאת כ"ה הכא דמפריש מפורשין והיפר לה צעלה או היאד דתנן צמסכת מעילה (דף ב'). היכא דהפריש מעות לניזרות ומת והיו לו מעות מפורשין כל אלה שאינן חטאת עלמנן סס מותרות עליהם והי"ה דמני למימר דהלכה גמירי לה חטאת ממה אלא ינחא ליה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל [דעתא] חטאת ממה עולה ושלמים קרבו עליהם: כל אחד כדנייה כמו צמשנתניו דקאמר עולה מיקרב עולה: **רב קדשיך אשר יהיו דר**. בתמורה דגש פ' אלו קדשים דריש רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ללעולה ושלמים גופייהו לא אינטרין שהרי כבר מפורש צוקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ובא"י תקנתן תשא ובאת**. צירושלים: יכול יעלם לצית הצחירה וימנע מהס מים ומוזן כדי שימותו. כלומר יכניסם כדרך שעושין צולד חטאת וצתמורת חטאת דלזלו למיתה: **ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם**. סיפא דהאי קרא ודס וזבחין ישפך והבשר תאכל לומר מן הבקר וזכר תמים יקריבנו מן הבקר וזכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד ^[א] וכן כתוב צוהי שלמים [סג]:

עולותיך ה"א דהלכה היא בחטאת למות בכל מקום ומתשא ובאת הוה דרשי' דשאר ולדי קדשים ימותו בבית הבחירה: »

^[א] נראה דחסך כאן וי"ל והי"ה דהוי מני למימר דהלמ"מ הוא דטולו וכו'.

עין משפט ונר מצוה

לא א ב מיי פ"ג ופ"ד
מהל' תמורה ה"א:
לב ג מיי טס פ"ג הל' א ופ"ד הל"ב:

»

תורה אור השלם

1. דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בנישאל אשר יקריב קרבנו לקל נדריהם וקבל נדבותם אשר יקריבו לך לעלה:
ויקרא כב יח
2. רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה': דברים יב כו
3. ועשית עלותיך הבשר והדם על מזבח יי אלהיך ודם וזבחיך ישפך על מזבח יי אלהיך והבשר תאכל: דברים יב כו
4. והקטיר אתם הבחן המזבחה אשר ליהוה אשם הוא: ויקרא ז ה

»

פי' הרא"ש

והלא דמי חטאת מעורבין וכו' ואין יפלו לנדבה והי"ה דהוה מצי למפרך והלא דמי שלמים מעורבין בהן ואין יביאו מדמי שלמים עולות: אמטו להכי סתומים אין מפורשים לא שכך קבלו הלכה למשה מסיני. מפורשים לא מצית אמרת כבר פסקה תנא דבי ר' ישמעאל דולד חטאת ותמורת חטאת למיתה אולא. והי"ה מתו בעליה ותכפירו בעליה ^[א] דהלכה למשה מסיני דטולוהו מתות אלא דנחא ליה לאתויי תנא דבי ר' ישמעאל דרייש יהו מקראי. ויבין לים המלח: רק קדשיך אשר יהיו לך. בתמורה פ' ואלו קדשים ה"ק קדשיך אלו התמורות. נ"ל מוכתיב והיה הוא ותמורתו יהיה קודש: אשר יהיו לך אלו הולדות. נ"ל משום דקדושים בהוייתן ונולדו קדשים ובחמורה הכתוב מדבר דאילו עולות ושלמים [גופייהו] כבר נתפרש כל דינם. יכול עלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומוזן בשביל שימותו כדרך שעושין בולדי חטאת ובתמורת חטאת למיתה אולא. תלמוד לומר ועשית עולותיך הבשר והדם. ובסיפיה דקרא גמי כתיב ודם וזבחין ישפך [והבשרן תאכל דהיינו שלמים: כדרך שאתה נוהג בעולה נהוג בתמורתה וכדרך שאתה נוהג בשלמים בתמורתה נהוג בעולה וזכר תמים יקריבנו מן הבקר וזכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד ^[א] וכן כתוב צוהי שלמים [סג]:

^[א] נראה דחסך כאן וי"ל והי"ה דהוי מני למימר דהלמ"מ הוא דטולו וכו'.

